

Alena Votavová, Miroslav Pyciak

Harmonizace krajiny v katastru obce Popice

Každá krajina má své kouzlo, které vytvořili společnou rukou příroda a člověk. S rozvojem vědy a techniky však vzrostly nároky člověka v krajině. Začalo docházet ke střetům různých zájmů, to se odrazilo ve zhoršování stavu krajiny. Dnes už opět všichni chápeme, že je třeba obnovit rovnováhu ve využívání krajiny a tak zachovat přírodní i kulturní bohatství našeho kraje.

Proto obec Popice, zastoupená starostou panem Urbánkem, přijala nabídku nadace ABF zúčastnit se soutěže Stavba pro venkov, právě v tematickém okruhu obnova krajiny.

Stavba pro venkov, uskutečňovaná od roku 1994, se věnuje problematice venkova. Kromě soutěžních přehlídek pořádá doprovodné odborné semináře s cílem pomáhat obnově, regeneraci a rehabilitaci sídel a jednotlivých staveb i vesnické zeleně a krajiny v katastru. Základem celé koncepce je spolupráce nabídnutá obcím ze strany vysokých škol, jejich fakult a ústavů, jejichž studenti zpracovávají studie či návrhy problémů, vytyčených jednotlivými obcemi.

V roce 1997 jsme tedy, jako studenti třetího ročníku zahradní a krajinné architektury Zahradnické fakulty v Lednici na Moravě při Mendlově zemědělské a lesnické univerzitě v Brně, uvítali možnost zúčastnit se akce Stavba pro venkov '97 a po kontaktu s obcí Popice jsme se pustili do práce. Nazvali jsme ji Harmonizace krajiny v katastru obce Popice, protože šlo hlavně o vytvoření harmonické rovnováhy mezi jednotlivými funkcemi a nároky, kladenými na krajinu. Byl to úkol složitý. Nejprve bylo třeba posoudit přírodní poměry s širšími územními vztahy, zjistit potenciální vegetaci, zpracovat krajinný ráz, spočítat koeficient ekologické stability, zapátrat v archivu po historickém vývoji osídlení a vyhodnotit aktuální využívání a současný stav krajiny.

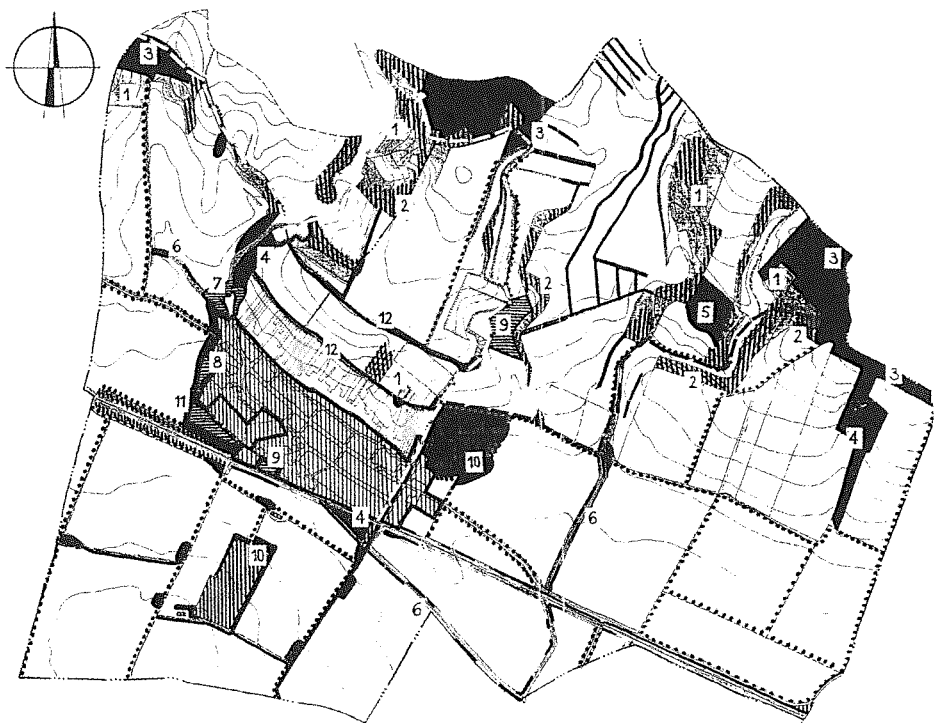
A jaký byl výsledek studie?

Popice jsou typickou obcí vzniklou za německé kolonizace pohraničí kolem poloviny 13. století. Obec má dnes 972 obyvatel, zaměstnaných převážně v zemědělství, které hraje v této oblasti velmi významnou roli. Protože je dané místo díky úrodné půdě člověkem využíváno už od pravěku, přirozená vegetace se dochovala jen ve zlomcích, v podstatě nejsou v katastru žádné lesní porosty. Silné zemědělské hospodaření se odrazilo ve vzhledu popického katastru: ještě dnes patří více než 90% z celkového půdního fondu do zemědělské půdy. Pěstování jednoletých kultur je zde však oslabeno mnohaletou tradicí vinařství, zmiňovanou ve spisech již počátkem 15. století a zdůrazněnou symbolem hroznu na obecní pečeti. Největší plochu vinice zabíraly v roce 1620, a to téměř pětinu z celé rozlohy katastru.

Severní část katastru se značně členitým terénem byla částečně zterasována. vytvořila se zde hodnotná mozaika stepních společenstev a menších ploch polí, sadů a vinic. V této části katastru také chovají myslivci lovnou zvěř.

Obr. 1 - Popice

Obr. 2 – plán katastru obce Popice

Významná je rovněž rekreace v krajině. Jednak vhodné umístění blízko CHKO a BR Pálava a Pouzdřanské stepi a také existence místního jezdeckého oddílu inspirovalo k navržení turistických, cyklistických a jezdeckých tras a využít tak krajinu i pro agroturistiku.

Celé řešení jsme se snažili pojmout komplexně, navrhli jsme systém prvků zeleně v krajině tak, aby vyhovoval všem nárokům: zachování biodiverzity, zajištění ekologické stability v souladu s produkčním a rekreačním využitím krajiny spolu s dalšími cíli, jako zmírnění větrné a vodní eroze a zvýšení estetické hodnoty krajiny.

Komplexní studie katastru Popic byla prezentována na soutěžní přehlídce Stavba pro venkov '97, kde získala cenu v kategorii krajinářské a sadovnické tvorby. Tím však naše spolupráce s obcí Popice neskončila. Studie pouze vytyčila hlavní problémy a způsoby řešení, po ní následuje zpracování jednotlivých částí návrhu. I tady se už díky obci udělal pořádný kus práce – byl zpracován návrh úpravy okolí rybníka, systém alejí v katastru a v současné době pracujeme na návrhu obnovy a údržby liniových společenstev podél Popického potoka, podél komunikací a na svazích teras.

Za dosavadní spolupráci bychom chtěli obci poděkovat, zejména si ceníme optimismus a chuť do práce s jakou přistupuje k řešení problémů a chtěli bychom Popicům do budoucna popřát úspěšnou realizaci všech vytyčených cílů.